

ПОРЯДОК організації роботи та провадження торговельної діяльності на роздрібних ринках області

1. Територія ринку та режим роботи

Територія ринку – це відокремлена та відгороджена від проїжджої частини житлового та комунального секторів ділянка землі, яка, відповідно до генерального плану ринку, повинна мати безпечні для руху пішоходів входи і виходи, штучне освітлення території ринку, автостоянок та під'їздів, телефонний зв'язок, електро- та водопостачання, водовідведення, туалет, облаштовані контейнерами майданчики для збирання відходів і сміття тощо, а також може мати підземні чи наземні переходи для пішоходів, стоянки для транспортних засобів відвідувачів.

Вхід на ринки безоплатний.

Адміністрація ринку узгоджує з місцевим органом самоврядування режим роботи ринку.

Реалізація сільгосппродуктів, продовольчих, непродовольчих товарів, живої худоби, птиці, кормів, домашніх тварин, декоративних птахів, акваріумних риб, посадкового матеріалу плодово-ягідних культур, овочевої і квіткової розсади, живих садових квітів, насіння овочевих культур і квітів проводиться на спеціалізованих ринках чи на спеціально виділених рядах (секціях) змішаних ринків з обов'язковим дотриманням санітарно-епідеміологічних вимог.

На території відкритого ринку, у критих ринках та павільйонах, де реалізуються продукти рослинного і тваринного походження, повинні бути обладнані спеціалізовані зони з продажу окремих видів продукції: овочів і фруктів, м'яса і битої птиці, яєць, молочних продуктів, риби, меду, олії тощо.

Спеціалізовані зони створюються відповідно до вимог ветеринарно-санітарних правил для ринків.

Прибирання ринку проводиться безперервно впродовж усього дня за умови захищеності продукції (товарів) від забруднення та дотримання норм охорони праці.

2. Організаційно-технічна документація ринку

Ринок організовується відповідно до генерального плану території місцевого самоврядування, що передбачає організацію ринків на території міста, селища чи села, затвердженого рішенням місцевого органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування, відповідно до архітектурних, містобудівних та будівельних норм і правил, проектів планування і благоустрою території міста, селища чи села з урахуванням потреб у ринках різних типів для задоволення потреб населення в товарах і послугах.

Генеральним планом території місцевого самоврядування повинні передбачатися місця розташування ринків, їх кількість і типи. Ринок повинен мати генеральний план, погоджений у відповідних державних органах.

Адміністрація ринку узгоджує з територіальними установами державної санітарно-епідеміологічної служби, ветеринарної медицини, пожежного нагляду, архітектурно-будівельної комісії, державтоінспекції проектну документацію щодо функціонального планування території ринку, розміщення приміщень, торгових місць і об'єктів, їх кількість і розмір, забезпечення їх торговельно-технологічним обладнанням та забезпечує утримання території ринку й організацію продажу товарів відповідно до затвердженого генерального плану ринку.

Ринок повинен мати зареєстрований санітарний журнал установленої форми, Книгу відгуків і пропозицій, яка має міститися у приміщенні адміністрації ринку на видному і доступному місці, а також Журнал реєстрації перевірок установленого зразка.

3. Інформаційне забезпечення ринку

На вході до ринку розміщується вивіска із зазначенням повної назви ринку і його власника, спеціалізації ринку, режиму роботи, а також стенд із графічно виконаним планом території ринку з позначенням усіх стаціонарних об'єктів ринку (обов'язково лабораторії ветеринарно-санітарної експертизи), пішохідних і транспортних маршрутів, схеми розміщення на ринку торгових місць та схеми евакуації при виникненні аварійних або надзвичайних ситуацій.

На видному, доступному для огляду місці біля входу в адміністративне приміщення встановлюється оформлений стенд із розміщенням на ньому:

- копії свідоцтва про реєстрацію ринку як суб'єкта господарювання;
- інформації про порядок та умови надання торгових місць, у тому числі про розмір плати за надання торгового місця;

- інформації щодо вільних торгових місць та про їх призначення, а також щодо строків закінчення дії договорів про надання торгових місць;

- витягів із Закону України "Про захист прав споживачів" та Правил користування засобами вимірювальної техніки у сфері торгівлі, громадського харчування та надання послуг, нормативно-правових актів щодо застосування реєстраторів розрахункових операцій;

Розробник: Головне управління економіки Харківської обласної державної адміністрації,
705-10-17

інформації щодо тарифів плати за послуги та правил їх надання;

ветеринарно-санітарних правил для ринків;

інформації щодо переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні, відповідно до спеціалізації ринку;

інформації про місцезнаходження і номери телефонів органів, що забезпечують державний захист прав споживачів, здійснюють державний контроль та нагляд за якістю та безпекою товарів, засобів вимірювальної техніки, до яких можна звернутися з питань сертифікації продукції та перевірки засобів вимірювальної техніки, місцезнаходження і телефон ринку як суб'єкта господарювання;

інформації про місцезнаходження Книги відгуків і пропозицій тощо.

У разі планового закриття ринку, окремих його приміщень або частин території (для проведення санітарних заходів, ремонту, технічного переобладнання) суб'єкт господарювання повинен не пізніше як за чотирнадцять днів повідомити про це громадян, розмістивши біля входу на ринок інформацію про порядок роботи ринку, дату закриття і оповістити про це через радіовузол ринку та засоби масової інформації.

Інформація про санітарні дні з прибирання території, приміщень, санітарної обробки обладнання та інвентаря розміщується на видному місці при вході на ринок та в приміщенні адміністрації.

Адміністрація ринку спільно з представниками суб'єктів господарювання, які здійснюють торгівлю на ринках, розробляє спеціальні інформаційні таблички єдиного зразка, якими позначаються продавці товарів на ринку, що дає можливість споживачу мати інформацію, а саме: де він придбав товар, за якою ціною, з ким конкретно він зможе опротестувати придбання неякісного товару.

4. Основні завдання щодо забезпечення функціонування ринків

Адміністрація ринку для забезпечення функціонування ринку:

підтримує територію ринку в належному санітарно-технічному і протипожежному стані, забезпечує розвиток матеріально-технічної бази ринку, оснащує його необхідним обладнанням та інвентарем, засобами вимірювальної техніки;

забезпечує дотримання затвердженого режиму роботи ринку;

забезпечує торговців на ринку торговими місцями за профілем торгівлі, спеціальним одягом залежно від виду харчової продукції, що реалізується, засобами вимірювальної техніки і торговельним інвентарем, послугами щодо зберігання харчової продукції на складах, у холодильниках та інших приміщеннях ринку відповідно до санітарних норм і правил;

забезпечує централізоване прання санітарного та спеціального одягу, миття та дезінфекцію торговельного інвентаря, обладнання, засобів вимірювальної техніки, що надаються торговцям;

забезпечує щомісячне проведення спеціальних санітарних заходів за графіком: знищення комах, гризунів, шкідників (дезінфекція, дезінсекція, дератизація);

забезпечує постійне вивезення відходів і сміття, а також після закінчення роботи ринку належне очищення (з вологим прибиранням) та дезінфекцію всіх приміщень, торгових об'єктів і торгових місць ринку;

забезпечує безпечний та безперешкодний рух людей, здійснює контроль за додержанням вимог щодо паркування транспортних засобів;

узгоджує свою роботу з установами державної санітарно-епідеміологічної служби, лабораторією ветеринарно-санітарної експертизи на ринку, карантинною інспекцією та іншими органами, до компетенції яких належить попередження та недопущення порушень санітарних норм і правил;

надає в користування на договірних відносинах лабораторіям ветеринарно-санітарної експертизи пристосовані службові приміщення;

не допускає до продажу товари, що заборонені, створює належні умови для додержання торговцями правил торгівлі, санітарного і протипожежного стану, правильного використання засобів вимірювальної техніки, інвентаря ринку, підвищення рівня культури торгівлі та безпечних умов праці;

надає продавцям і покупцям інформацію щодо Порядку організації роботи та провадження торговельної діяльності на роздрібних ринках області (далі – Порядок), Правил торгівлі, ветеринарно-санітарних правил для ринків, правил протипожежної безпеки, рівня цін тощо (стенди, місцеві газети, радіо, листівки);

установлює на доступному місці достатню кількість контрольних вагів із відповідними інформаційними табличками та обов'язковим зазначенням про їх місцезнаходження на графічно виконаному плані території ринку;

здійснює контроль за використанням торговцями торгових місць за призначенням;

створює умови для дотримання торговцями, які уклали з адміністрацією ринку договори про надання торгових місць, вимог чинного законодавства України, цієї Програми, інших нормативно-правових актів, які регулюють торговельну діяльність, та Правил торгівлі.

5. Організація продажу товарів на ринках

З метою організації продажу товарів (надання послуг) на ринку адміністрація:

1) розробляє та затверджує схему розміщення торгових місць, а також забезпечує їх надання відповідно до Порядку;

2) організовує охорону ринку та бере участь у підтримці громадського порядку на ринку;

3) забезпечує здійснення продажу товарів, що відповідають типу ринку;

4) здійснює оформлення і видачу карток торговцям.

Торгові місця розміщуються відповідно до схеми, що розробляється і затверджується адміністрацією ринку в установленому порядку.

Розробник: Головне управління економіки Харківської обласної державної адміністрації,
705-10-17

При формуванні і затвердженні схеми розміщення торгових місць на спеціалізованому та/або продовольчому ринку адміністрація ринку повинна передбачати та надавати торгові місця для здійснення діяльності з продажу товарів безпосередньо товаровиробниками в кількості, установленій органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування, але не менше ніж двадцять п'ять відсотків від загальної кількості торгових місць.

Торгові місця надаються фізичним особам – громадянам України, іноземним громадянам, особам без громадянства, суб'єктам господарювання, товаровиробникам, а також юридичним особам незалежно від форм власності на підставі договору про надання торгового місця.

Громадянам, які разово здійснюють продаж сільськогосподарської продукції власного виробництва, торгові місця надаються за умови сплати послуг ринку.

Адміністрація ринку при наданні торговцям торгових місць на визначений строк укладає з ними письмовий договір відповідно до чинного законодавства України.

При укладенні договорів про надання торгових місць повинна надаватися така інформація:

1) відомості про особу:

а) повне і (у випадку, якщо є) скорочене найменування, у тому числі фірмове найменування, організаційно-правова форма юридичної особи, місцезнаходження, код ЄДРПОУ та дані документа, що підтверджують факт внесення відомостей про юридичну особу в Єдиний державний реєстр – для юридичних осіб;

б) прізвище, ім'я і (у випадку, якщо є) по батькові фізичної особи-підприємця, місце його проживання, дані документа, що засвідчують його особистість, ідентифікаційний номер фізичної особи – платника податків та інших обов'язкових платежів з Державного реєстру фізичних осіб – платників податків та інших обов'язкових платежів, дані документа, що підтверджують факт внесення відомостей про фізичну особу-підприємця в Єдиний державний реєстр – для фізичних осіб-підприємців;

в) прізвище, ім'я і (у випадку, якщо є) по батькові громадянина, місце його проживання, дані документа, що засвідчують його особистість, відомості про громадянство, документи, що підтверджують ведення громадянином селянського (фермерського) господарства, особистого селянського господарства або садівництва, городництва, тваринництва – для громадян;

2) ідентифікаційний номер платника податків і дані про взяття на облік у податковому органі – для юридичних осіб і фізичних осіб - підприємців;

3) строк, на який надається торгове місце, та мета його використання;

4) перелік найманих працівників особи (торговця) і відомості про них, що включають прізвище, ім'я і (у випадку, якщо є) по батькові фізичної особи, дані документа, що засвідчують його особистість, відомості про його громадянство та правові підстави його залучення до діяльності з продажу товарів (надання послуг) на ринку;

5) інформація про товаровиробника, у тому числі про вид діяльності, який він здійснює, за класифікацією видів економічної діяльності (КВЕД), у разі надання торгового місця товаровиробникові, а також про вид товару, який передбачається продавати на ринку.

Відомості, надані при укладенні договору про надання торгового місця, повинні бути підтверджені документально.

Порядок укладення договору про надання торгового місця, його типова форма та ціна встановлюються Правилами торгівлі. Порядком укладення договору про надання торгового місця повинна передбачатися спрощена форма договору про надання торгових місць на ринку для товаровиробників, торговців, які здійснюють продаж продукції (товарів) із транспортних засобів.

Надання торгових місць іноземним громадянам, зареєстрованим як фізичні особи-підприємці, а також особам (торговцям), що залучають іноземних громадян як найманих працівників, здійснюється адміністрацією ринку відповідно до чинного законодавства України.

Адміністрації ринку, відповідно до антимонопольного законодавства, забороняється створювати дискримінаційні умови при розподілі торгових місць.

Організація та надання не передбачених схемою розміщення торгових місць не допускається.

Справляння плати за послуги ринку здійснюють касири та контролери ринку із застосуванням реєстраторів розрахункових операцій відповідно до чинного законодавства України з видачею касових чеків.

Платежі справляються після проведення ветеринарно-санітарної експертизи продукції тваринного та рослинного походження до початку торгівлі. Торгівля без документів, що підтверджують сплату послуги за утримання торгового місця в належному стані та інших послуг ринку, забороняється.

Документи про сплату послуг за утримання торгового місця в належному стані повинні зберігатися торговцем до закінчення торгівлі.

Передача торгового місця та документів про сплату за послуги ринку третім особам забороняється.

За окрему плату торговцям можуть надаватися такі послуги:

бронювання торгових місць, прокат торговельного інвентаря, обладнання, засобів вимірювальної техніки, санітарного одягу, зберігання особистих речей і продукції в камерах схову, на складах і в холодильниках, зважування на товарних вагах, розрубка м'яса (рубачами м'яса ринку), утримання торгового місця в належному стані, інформаційні оголошення рекламного та довідкового характеру, забезпечення місцями в готелях і на автостоянках за наявності їх на ринку, консультації спеціалістів, вантажно-розвантажувальні роботи і транспортні послуги, приймання для подальшого продажу сільгосппродуктів та інших товарів у бюро торгових послуг тощо.

Тарифи на послуги ринку встановлюються адміністрацією ринку відповідно до чинного законодавства України.

Усі працівники ринку повинні бути одягнуті в одяг, що відповідає санітарним вимогам, а контролери повинні мати бейджик із написом "КОНТРОЛЕР" та зазначенням прізвища, ім'я і (у випадку, якщо є) по батькові.

Працівники, які безпосередньо продають або надають послуги з продажу продовольчих товарів (торговці, рубачі м'яса та інші), підлягають обов'язковому медичному обстеженню, результати якого заносяться в їх особисті медичні книжки встановленого зразка.

Особи, які не пройшли медичне обстеження, до роботи не допускаються.

Торговцям (фізичним особам, які не є суб'єктами господарювання) забороняється використовувати власний санітарний та спеціальний одяг, торговельний інвентар та засоби вимірювальної техніки.

Торговці (суб'єкти господарювання) можуть мати свій санітарний чи інший одяг, торговельний інвентар, засоби вимірювальної техніки.

Засоби вимірювальної техніки, які використовуються торговцями на ринку, повинні бути в справному стані, мати повірочне тавро територіального органу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері захисту прав споживачів, стандартизації, метрології, підтвердження відповідності та проходити періодичну перевірку в установленому порядку.

Суб'єкти господарювання, які використовують власний санітарний або спеціальний одяг, торговельний інвентар та засоби вимірювальної техніки, несуть персональну відповідальність за його відповідність санітарним і технічним нормам.

За видані напрокат санітарний одяг, торговельний інвентар, обладнання вноситься заставна плата. Облік цих операцій проводиться із застосуванням реєстраторів розрахункових операцій. Розмір плати встановлюється адміністрацією ринку і не повинен перевищувати вартості виданих напрокат речей в цінах на момент їх видачі.

Заставна плата повертається платнику після повернення в робочому стані взятих напрокат інвентаря, санітарного одягу та інших предметів.

У разі втрати взятих напрокат речей або їх псування торговець відшкодовує ринку завданий збиток з урахуванням унесеної заставної плати.

Зразки товарів, що є в продажу, повинні бути виставлені на видному для споживачів місці.

Якщо споживачу продано неякісний товар, він має право вимагати від торговця (суб'єкта господарювання) заміни товару на якісний або повернення грошей за сплачений товар; у разі продажу товару з недоліками без попереднього застереження торговцем, який не є суб'єктом господарювання, споживач має право замінити товар на якісний, повернути його торговцю та одержати назад сплачені гроші або вимагати зниження ціни.

6. Основні обов'язки суб'єктів господарювання та фізичних осіб, які здійснюють торгівлю на ринках

Суб'єкти господарювання та фізичні особи, які не є суб'єктами господарювання, при здійсненні торговельної діяльності на ринку повинні:

Розробник: Головне управління економіки Харківської обласної державної адміністрації,
705-10-17

дотримуватися вимог чинного законодавства України та діючих нормативно-правових актів у сферах обігу товарів та послуг, ціноутворення на товари і послуги, Правил торгівлі та цього Порядку;

своєчасно здійснювати оплату за оренду торговельних площ та послуги, що надаються ринком;

зберігати робоче місце, додержуючись вимог ветеринарно-санітарних правил, Правил торгівлі та цього Порядку;

мати при собі: документи про сплату послуг ринку; належним чином оформлену особисту медичну книжку в разі продажу продовольчих товарів (для суб'єктів господарювання); копії документів, що підтверджують якість та безпеку продукції та товарів; у разі реалізації тропічних плодів – копії документів, що підтверджують їх походження та проходження фітосанітарного контролю; висновок лабораторії ветеринарно-санітарної експертизи на ринку в разі продажу продуктів тваринного і рослинного походження;

надавати споживачам інформацію, передбачену чинним законодавством України про захист прав споживачів, а також відомості про товари, не допускати випадків порушення прав споживачів, бути ввічливими, охайно одягненими, відпускати товар упакованим або в тару споживача повною мірою і вагою. Забороняється на робочому місці палити, розпивати спиртні напої. Особи в нетверезому стані не допускаються до торгівлі на ринку;

пред'являти на вимогу споживачів висновок лабораторії ветеринарно-санітарної експертизи про відповідність продуктів, що реалізуються, ветеринарно-санітарним нормам;

позначати ціни на товари на ярликах цін (цінниках), клейких стрічках або іншим способом;

видавати на вимогу споживача (суб'єкт господарювання, який відповідно до чинного законодавства звільнений від застосування реєстраторів розрахункових операцій та розрахункових книжок) товарний чек, що засвідчує факт купівлі, у якому зазначаються: найменування суб'єкта господарювання та ринку, ряд та номер торгового місця, найменування товару, ціна товару, дата продажу, прізвище, ініціали торговця та його підпис;

здійснювати розрахунки із споживачами за товари, придбані на ринку, відповідно до встановленого законодавством порядку;

задовольняти вимоги споживача, передбачені Законом України "Про захист прав споживачів".

7. Організація робочих місць для продажу товарів

Робоче місце торговця повинно бути належним чином обладнано, мати площу для викладки і зберігання запасів товарів тощо.

Місця для продажу продукції (товарів) із транспортних засобів виділяються на спеціально облаштованих майданчиках із розміткою, що не створює небезпеки для споживачів (пішоходів).

Продаж продовольчих і непродовольчих товарів здійснюється в окремих зонах цих майданчиків згідно із затвердженою адміністрацією ринку схемою розміщення торгових місць на ринку.

У відведених місцях торгівлі рух транспортних засобів дозволяється лише до початку торгівлі та після її завершення.

Використання транспортних стоянок для продажу товарів не допускається.

Спеціалізовані зони, ряди прилавків (столів) та майданчики обладнуються наочними позначеннями про їх призначення. Усі торгові місця позначаються номерами.

Торговцям забороняється використовувати торгові місця не за призначенням.

На торговому місці торговця (юридичної особи) встановлюється табличка із зазначенням найменування, місцезнаходження і номера телефону суб'єкта господарювання, що організував торгівлю, прізвища, імені та по батькові торговця та розміщується копія ліцензії в разі здійснення господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню.

На торговому місці торговця (фізичної особи-підприємця) встановлюється табличка із зазначенням його прізвища, імені та по батькові, номера свідоцтва про державну реєстрацію як суб'єкта підприємницької діяльності та назви органу, що здійснив цю реєстрацію, прізвища, імені, по батькові його найманого працівника, а також розміщується копія патенту за фіксованим розміром податку або копія свідоцтва про сплату єдиного податку та копія ліцензії в разі здійснення господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню.

У разі надходження на ринок продукції в кількості, яка перевищує технічні можливості ринку щодо її розміщення, диспетчер (інша відповідальна особа) ринку зобов'язаний повідомити про це адміністрацію ринку.

Адміністрація ринку згідно з можливостями повинна допомогти розмістити продукцію для продажу на іншому ринку.

8. Ведення карток торговців

Діяльність з продажу товарів (надання послуг) на ринку здійснюється торговцем тільки за наявності картки торговця, яка видається йому при укладенні договору про надання торгового місця.

Картка торговця формується при укладенні договору про надання торгового місця, видається кожному торговцеві і дійсна для всіх зазначених у ній торгових місць у межах одного ринку.

У картці торговця повинні зазначатися:

- 1) найменування і вид ринку;
- 2) відомості, надані торговцями, що уклали з адміністрацією ринку договори про надання торгових місць, а також реквізити цього договору;
- 3) місцеперебування торгового місця у відповідності зі схемою розміщення торгових місць, його призначення та строки надання.

Адміністрація ринку повинна забезпечити своєчасне і точне внесення записів до картки торговця, а також повноту і достовірність відомостей із карток торговців, що надаватимуться за запитами органів державної влади або органів місцевого самоврядування.

Ведення карток торговців здійснюється адміністрацією ринку на паперових та/або електронних носіях протягом усього строку роботи ринку.

Картки торговців повинні зберігатися та вестися в місцях недоступних для сторонніх осіб та в умовах, при яких забезпечується запобігання втрат, перекручування, підробка інформації.

Картка торговця повинна бути завірена адміністрацією ринку.

У випадку зміни відомостей, що зазначаються в картці, торговець, з яким укладено договір про надання торгового місця, зобов'язаний повідомити адміністрацію ринку про таку зміну не пізніше дня, наступного за днем зміни цих відомостей.

Адміністрація ринку видає йому нову картку торговця.

9. Контроль за дотриманням Порядку

Контроль за дотриманням цього Порядку здійснюють місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в межах їх компетенції відповідно до чинного законодавства України.

За згодою контролюючих органів проведення перевірок роботи суб'єктів господарювання, які здійснюють свою діяльність на території ринку, відбувається в присутності представників адміністрації ринку.

Адміністрація ринку зобов'язана створити на ринку необхідні умови правоохоронним і контролюючим органам для здійснення діяльності відповідно до їх повноважень.

**Перший заступник
голови обласної ради**

О. Олешко

/Авершин С.В./